

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

P9_TA(2021)0051

Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai

Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. februāra rezolūcija par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” (2020/2818(RSP))

(2021/C 465/10)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 165. un 166. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, jo īpaši tās 14. un 15. pantu,
- ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropadome, Eiropas Parlaments un Eiropas Komisija izsludināja 2017. gada novembrī, un jo īpaši tā 1. principu “izglītība, apmācība un mūžizglītība” un 4. principu “aktīvs atbalsts nodarbinātībai”,
- ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 1974. gada Konvenciju par apmaksātu mācību atvaļinājumu,
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” (COM(2020)0274) un tam pievienotos Komisijas dienestu darba dokumentus SWD(2020)0121) un (SWD(2020)0122),
- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomes ieteikumam par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (COM(2020)0275),
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu “Eiropas izglītības telpas izveides pabeigšana līdz 2025. gadam” (COM(2020)0625) un pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2020)0212),
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu “Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.–2027. gadam. Izglītības un apmācības pārveide digitālajam laikmetam” (COM(2020)0624) un pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2020)0209),
- ņemot vērā Komisijas ziņojumu “Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss (DESI) 2020. Cilvēkkapitāls”⁽¹⁾,
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu “Jauna Eiropas industriālā stratēģija” (COM(2020)0102), kurā minēts, ka “divējā (ekoloģiskā un digitālā) pārkārtošanās ietekmēs ikvienu mūsu ekonomikas, sabiedrības un industrijas daļu” un ka “rūpniecības konkurētspēja ir atkarīga no kvalificēta darbaspēka pieejamības un spējas šos darbiniekus noturēt”, un kurā prognozēts, ka “jau nākamo piecu gadu laikā 120 miljoni Eiropas iedzīvotāju būs spiesti paaugstināt savu kvalifikāciju vai pārkvalificēties”,
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu “Eiropas zaļais kurss” (COM(2019)0640), kurā teikts, ka nolūkā padarīt iespējamās visas paziņojumā minētās pārmaiņas, “lai izmantotu ekoloģiskās pārkārtošanās piedāvātās iespējas, ir vajadzīga aktīva pārkvalifikācija un prasmju pilnveide”,
- ņemot vērā Padomes 2020. gada 8. jūnija secinājumus “Pārkvalifikācija un kvalifikācijas celšana kā pamats ilgtspējas un nodarbināmības palielināšanai saistībā ar atbalstu ekonomikas atveseļošanai un sociālajai kohēzijai”,
- ņemot vērā Padomes 2020. gada 16. jūnija secinājumus par Covid-19 krīzes pārvarēšanu izglītības un apmācības jomā,

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/human-capital>

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

- ņemot vērā Padomes 2019. gada 18. novembra Rezolūciju par Eiropas izglītības telpas turpmāku attīstīšanu nolūkā atbalstīt uz nākotni orientētas izglītības un apmācības sistēmas ⁽²⁾,
- ņemot vērā Padomes 2017. gada 3. marta secinājumus par sieviešu un vīriešu prasmju uzlabošanu ES darba tirgū ⁽³⁾,
- ņemot vērā Padomes 2016. gada 19. decembra Ieteikumu “Prasmju pilnveides ceļi — jaunas iespējas pieaugušajiem” ⁽⁴⁾,
- ņemot vērā Padomes 2017. gada 14. decembra secinājumus par atjauninātu ES augstākās izglītības programmu ⁽⁵⁾,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. aprīļa Lēmumu (ES) 2018/646 par kopēju sistēmu labāku pakalpojumu sniegšanai attiecībā uz prasmēm un kvalifikācijām (*Europass*) un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 2241/2004/EK ⁽⁶⁾,
- ņemot vērā politikas sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (*ET 2020*),
- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2020. gada 5. maija atzinumu “Ilgspējīgs finansējums mūžizglītībai un prasmju attīstībai saistībā ar kvalificēta darbaspēka trūkumu” (skaidrojošs atzinums pēc Horvātijas prezidentūras pieprasījuma),
- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2018. gada 15. marta atzinumu “Darba nākotne — nākotnē darba tirgū nepieciešamo zināšanu un prasmju apgūšana” (izpētes atzinums pēc Bulgārijas prezidentūras pieprasījuma) ⁽⁷⁾,
- ņemot vērā Eiropas darba apstākļu apsekojumu ⁽⁸⁾,
- ņemot vērā *Eurofound* pētījumu par digitalizācijas ietekmi uz prasmju izmantošanu un prasmju veidošanu ⁽⁹⁾,
- ņemot vērā *Cedefop* pētījumu “Pilnvērtīgu iespēju sniegšana pieaugušajiem ar prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas programmām”, 1. un 2. sējums,
- ņemot vērā *Cedefop* ziņojumu “Prasmju prognozes — tendences izaicinājumi līdz 2030. gadam” ⁽¹⁰⁾,
- ņemot vērā *Cedefop* Prasmju panorāmu ⁽¹¹⁾ un Eiropas prasmju indeksu ⁽¹²⁾,
- ņemot vērā STOA pētījumu “Pārdomājot izglītību digitālajā laikmetā” ⁽¹³⁾,
- ņemot vērā ESAO darba prasmju datubāzi ⁽¹⁴⁾,
- ņemot vērā ESAO pētījumu “Uzlabot prasmes. Kā veicināt pieaugušo dalību izglītībā. Mācīšanās no veiksmīgām reformām” ⁽¹⁵⁾,

⁽²⁾ OV C 389, 18.11.2019., 1. lpp.

⁽³⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6889-2017-INIT/lv/pdf>

⁽⁴⁾ OV C 484, 24.12.2016., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 429, 14.12.2017., 3. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 112, 2.5.2018., 42. lpp.

⁽⁷⁾ OV C 237, 6.7.2018., 8. lpp.

⁽⁸⁾ Sestais Eiropas darba apstākļu apsekojums, *Eurofound*. https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1634en.pdf

⁽⁹⁾ Datorizācijas ietekme uz darbvietu profiliem (mainīgi uzdevumi profesijās, kā rezultātā vajadzīgi atšķirīgi prasmju veidi): <https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/wpef19007.pdf>

⁽¹⁰⁾ https://www.cedefop.europa.eu/files/3077_en.pdf

⁽¹¹⁾ <https://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

⁽¹²⁾ <https://www.cedefop.europa.eu/lv/publications-and-resources/data-visualisations/european-skills-index>

⁽¹³⁾ EPRS_STU(2020)641528_EN.pdf (europa.eu)

⁽¹⁴⁾ <https://www.oecdskillsforjobsdatabase.org/>

⁽¹⁵⁾ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/cf5d9c21-en.pdf?expires=1600261868&id=id&accname=ocid194994&checksum=3-B44E0891A2F10A546C7CBF7A9521676>

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

- ņemot vērā ESAO 2020. gada 10. jūlija politikas apskatu “Prasmju pasākumi darbaspēka mobilizācijai Covid-19 krīzes laikā” ⁽¹⁶⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2020. gada 22. oktobra rezolūciju “Eiropas izglītības nākotne saistībā ar Covid-19” ⁽¹⁷⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2020. gada 8. oktobra rezolūciju par Garantijas jauniešiem stiprināšanu ⁽¹⁸⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2018. gada 12. jūnija rezolūciju par izglītības modernizēšanu Eiropas Savienībā ⁽¹⁹⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2017. gada 14. septembra rezolūciju par jauno Prasmju programmu Eiropai ⁽²⁰⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2016. gada 19. janvāra rezolūciju par politikas nostādņēm attiecībā uz prasmju veidošanu cīņā pret jauniešu bezdarbu ⁽²¹⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2015. gada 10. septembra rezolūciju par konkurētspējīga ES darba tirgus izveidi 21. gadsimtā: prasmju un kvalifikāciju saskaņošana ar pieprasījumu un darba iespējām, lai atgūtos no krīzes ⁽²²⁾,
 - ņemot vērā Komisijai uzdoto jautājumu par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” (O-000006/2021 – B9-0004/2021),
 - ņemot vērā Reglamenta 136. panta 5. punktu un 132. panta 2. punktu,
 - ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas rezolūcijas priekšlikumu,
- A. tā kā zaļā un digitālā pārkārtošanās, kā arī demogrāfiskās tendences un globalizācija maina darba raksturu, darbvietu saturu un nepieciešamās prasmes un kvalifikācijas; tā kā prasmju pilnveide un pārkvalifikācija būs būtiski svarīgas, lai pārvarētu ātrāku makrotendenču radītās problēmas un izmantotu to sniegtās iespējas, un būs nozīmīgas, lai mazinātu augošo prasmju nepietiekamību ES darba tirgū;
- B. tā kā “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” pilnībā atbilst Eiropas sociālo tiesību pilāram, jo īpaši tā pirmajam principam, kurā noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību, apmācību un mūžizglītību, lai varētu saglabāt un iegūt iemaņas, kas dotu iespējas pilnā mērā piedalīties sabiedrības dzīvē un veiksmīgi īstenot pārejas darba tirgū;
- C. tā kā izglītība digitālajā laikmetā ietver digitālu formālo izglītību, kā arī ikdienējo un neformālo izglītību tehniskajās, vispārīgajās un pilsoniskuma prasmēs visā Eiropas iedzīvotāju mūža laikā;
- D. tā kā formālās izglītības un mācību sistēmām ir arvien grūtāk reaģēt uz visām individuālajām un sociālajām vajadzībām un prasībām pastāvīgi mainīgā pasaulē;
- E. tā kā Covid-19 krīze ir mainījusi darba pasauli, paātrinot atlaišanu un daudzu darbvietu novecošanos, ir pastiprinājusi digitālo prasmju un digitālās pratības nozīmīgumu, palielinājusi digitālo plaisu un pastiprinājusi vajadzību atjaunināt Eiropas darbaspēka prasmju kopumus, jo īpaši attiecībā uz kraso pieaugumu vajadzībā pēc digitālām un tehnoloģiskām prasmēm, kā arī vispārīgajām prasmēm, piemēram, noturību un spēju pielāgoties; tā kā, palielinoties mākslīgā intelekta izmantošanai, kas varētu pilnībā mainīt darba modeļus un aizstāt dažus darbības veidus, šādas vajadzības būs vēl jo neatliekamākas; tā kā pandēmija ir radījusi traucējumus izglītības un mācību darbībās, īpaši ietekmējot PIA izglītojamās, un ir izraisījusi bezdarba pieaugumu, jo īpaši starp jauniešiem, kuriem ir grūtības pārejā

⁽¹⁶⁾ https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=135_135193-hgf8w9g731&title=Skill-measures-to-mobilise-the-

⁽¹⁷⁾ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0282.

⁽¹⁸⁾ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0267.

⁽¹⁹⁾ OV C 28, 27.1.2020., 8. lpp.

⁽²⁰⁾ OV C 337, 20.9.2018., 135. lpp.

⁽²¹⁾ OV C 11, 12.1.2018., 44. lpp.

⁽²²⁾ OV C 316, 22.9.2017., 233. lpp.

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

- no izglītības uz darbu; tā kā pārvietošanās ierobežojumi Covid-19 krīzes laikā ir snieguši darba ņēmējiem iespēju atjaunināt savas prasmes;
- F. tā kā pamatkompetences ir būtiski svarīgas zināšanu sabiedrībā un mūžizglītības kontekstā, jo tās garantē lielāku elastību, pielāgojoties mainīgai sabiedrībai un darba tirgiem;
- G. tā kā joprojām pastāv liela nevienlīdzība attiecībā uz izglītības un prasmju pieejamību neaizsargātām sabiedrības grupām, kā arī starp dzimumiem, iedzīvotājiem ar atšķirīgu etnisko izcelsmi, cilvēkiem ar invaliditāti un sievietēm, kurām ir mazāk iespēju apgūt jaunas prasmes;
- H. tā kā cilvēkiem ir jāapgūst darba tirgū vajadzīgās prasmes un jāspēj ātri pielāgoties mainīgajam prasmju pieprasījumam visa mūža garumā; tā kā 37 % līdz 69 % uzdevumu ES varētu tikt automatizēti daudzās nozarēs un līdz ar to būtiski mainītos darbības rezultāti (²³); tā kā saskaņā ar *Eurofound* pētījumu 28 % daba ņēmēju ziņo, ka viņiem ir prasmes veikt sarežģītākus uzdevumus;
- I. tā kā prasmju pilnveide un pārkvalifikācija ir ne tikai individuāla, bet arī sociāla atbildība, jo zemi pamatprasmju līmeņi un pieaugušo zema līdzdalība mācību darbībās samazina viņu darba iespējas darba tirgū, radot sociālu un ekonomisku nevienlīdzību un veicinot augstus nabadzības līmeņus;
- J. tā kā prasmju neatbilstība un prasmju trūkums rada būtiskas problēmas ES darba tirgū un izglītības sistēmās; tā kā darbaspēkam ir milzīgs digitālo prasmju trūkums un 42 % ES iedzīvotāju trūkst digitālo pamatprasmju (²⁴); tā kā ir vajadzīgi ievērojami ieguldījumi, lai novērstu digitālo prasmju trūkumu;
- K. tā kā pašreizējai jauniešu paaudzei ir augstas prasmes; tā kā prasmju apgūšana, pārkvalifikācija, pilnveide un mūžizglītība nav vienīgā atbilde uz darbvietu trūkumu jauniešiem; tā kā ir vajadzīgi papildu nodarbinātības pasākumi, lai nodrošinātu kvalitatīvu un ilgtspējīgu darbvietu radīšanu; tā kā darba tirgus strauji mainās un tiek lēsts, ka 65 % no bērniem, kuri tagad uzsākt mācības sākumskolā, galu galā strādās pilnīgi jauna veida darbvietās, kas patlaban vēl neeksistē (²⁵); tā kā 2019. gadā internetu izmantoja 85 % iedzīvotāju un tikai 58 % iedzīvotāju bija vismaz pamata digitālās prasmes (²⁶);
- L. tā kā Eiropas zaļā kursa mērķis līdz 2050. gadam nodrošināt klimatneitralitāti un līdz 2030. gadam par 60 % samazināt CO₂ emisijas liks pāriet uz klimatneitrālu, aprites un energoefektīvu ekonomiku; tā kā tas būtiski ietekmēs visas ekonomikas nozares, padarot darbaspēka pārkvalifikāciju un koncentrēšanos uz zaļajām prasmēm visos izglītības veidos būtiski svarīgu, lai nodrošinātu taisnīgu pārkārtošanos, kas nevienu neatstāj novārtā;
- M. tā kā papildus tehnoloģiskajām un digitālajām prasmēm viena no galvenajām prasmēm, kas cilvēkiem ir vajadzīga digitālajā laikmetā, ir kritiskā domāšana; tā kā pastāv neapšaubāma vajadzība uzlabot kritisko domāšanu visās iedzīvotāju grupās, lai viņi varētu pilnībā izmantot digitālo rīku potenciālu un tiktu pasargāti no riska;
- N. tā kā modernas, inovatīvas un iekļaujošas izglītības sistēmām, kuru pamatā ir digitālās tehnoloģijas, ir labas iespējas sagatavot jaunas profesionāļu paaudzes turpmākiem sarežģījumiem un iespējām;
- O. tā kā visu cilvēku, tostarp neaizsargāto grupu, gados vecāko cilvēku un trūcīgos pilsētu rajonos vai mazapdzīvotos lauku un attālos apvidos un salās dzīvojošo cilvēku, vienlīdzīga piekļuve kvalitatīviem prasmju apguves, prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumiem, kā arī informācijai par prasmju resursiem, konsultācijām, izglītībai un

(²³) <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=lv&catId=89&newsId=9150&furtherNews=yes>

(²⁴) <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/human-capital>

(²⁵) "Darbvietu nākotne", Pasaules Ekonomikas forums, 2018. gada septembris.

(²⁶) Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss (DESI), 2020, Eiropas Komisija.

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

profesionālajai apmācībai ir būtiski svarīga ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai; tā kā *Eurofound* pētījumi liecina, ka ir palielinājusies nevienlīdzība darba ņēmēju piekļuvē apmācībām⁽²⁷⁾;

- P. tā kā dažās ES dalībvalstīs Covid-19 krīzes laikā laiks, ko bērni velta skolas nodarbībām, ir sarucis uz pusi; tā kā izglītības un mācību iestāžu slēgšana — pat tikai uz laiku — var radīt ievērojamas sekas izglītojamajiem, nelabvēlīgi ietekmēt mācību rezultātus un palielināt esošo nevienlīdzību;
- Q. tā kā atšķirībā no obligātās izglītības sistēmas pieaugušo izglītība ir brīvprātīga apņemšanās, ko nosaka personīga vai profesionāla motivācija, tā radot lielākas grūtības izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzējiem;
- R. tā kā aktuālu prasmju esamība veicina cilvēku nodarbinātības nepārtrauktību darba tirgū un viņu sociālo iekļautību, kas arī ir būtiski svarīga miljoniem iedzīvotāju garīgajai veselībai un dzīvei;
- S. tā kā nepastāv prasmju atšķirības atkarībā no dzimuma, taču ir ar dzimumu saistītas atšķirības veiktajās izvēlēs un karjeras attīstībā;
- T. tā kā izglītības, apmācības un prasmju politika ir dalībvalstu kompetencē; tā kā minētajās jomās ES ir svarīga loma dalībvalstu darbību atbalstīšanā, koordinēšanā un papildināšanā; tā kā jauni sarežģījumi liek mobilizēt Eiropas rīkus un atbalsta politiku Eiropas izglītības telpas ietvaros; tā kā ES programmām, piemēram, *Erasmus+*, Eiropas Garantijai jauniešiem un Eiropas Solidaritātes korpusam, ir nozīmīga loma jauniešu prasmju pilnveidē;
- U. tā kā digitālās tehnoloģijas tomēr būtu jāuztver kā rīki kvalitatīvas izglītības un apmācību nodrošināšanai; tā kā nākotnē pieaugs vajadzība pēc digitālajām prasmēm (kodēšana, loģistika un robotika) — ne tikai IT izglītībasursos, bet arī mācību programmā kopumā;
- V. tā kā būtu labāk jāizskata un jāveicina iespējas digitālām mācībām un digitālai prasmju veidošanai, piemēram, tiešsaistes mācībām neaizsargātām grupām vai MVU darbiniekiem, kuriem ir vajadzīgākas elastīgākas mācības ciešā sadarbībā ar atbildīgajām reģionālajām iestādēm un struktūrām;
- W. tā kā līdzdalības līmenis pirmsskolas izglītībā un aprūpē Eiropā bērniem vecumā līdz trīs gadiem pusē ES dalībvalstu joprojām nesasniedz 33 %⁽²⁸⁾;
- X. tā kā saskaņā ar *Eurofound* datiem būtu labāk jāizskata un stratēģiski jārisina ar digitālu uzņēmējdarbības modeļu, piemēram, platformu darba, ieviešanu saistītā ietekme uz prasmēm, vai nu mazinot prasmju neatbilstību un zaudēšanu, vai arī ar prasmju, piemēram, transversālu un uzņēmējdarbības prasmju, attīstību;
- Y. tā kā 2019. gadā 10,2 % jauniešu vecumā no 18 līdz 24 gadiem Eiropas Savienībā labākajā gadījumā bija ieguvuši zemākā līmeņa vidējo izglītību un neturpināja izglītību vai mācības (izglītību priekšlaicīgi pametušie)⁽²⁹⁾;
- Z. tā kā sen ir atzīta mācību darbavietā nozīmīgā loma prasmju izmantošanā un attīstībā, taču 2019. gada ECS liecina, ka tikai neliela daļa organizāciju saskanīgi apvieno darbavietas prakses, kas optimizē prasmju izmantošanu un atbalsta prasmju attīstību;

⁽²⁷⁾ "Kā piedzimšanas vieta ietekmē darba vietu", *Eurofound* (2019). https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef19004en.pdf

⁽²⁸⁾ *Key Data on Early Childhood Education and Care Education and Training in Europe*, 2019. gada izdevums, *Eurydice* ziņojums, 26. lpp.

⁽²⁹⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Early_leavers_from_education_and_training#Overview

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

AA. tā kā 2017. gadā 72 % skolotāju Eiropā bija sievietes; tā kā 9 % no ES strādājošajiem skolotājiem bija jaunāki par 30 gadiem, savukārt 36 % bija vismaz 50 gadus veci ⁽³⁰⁾,

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu "Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai", kas ES politikas darba kārtības centrā nostāda prasmes un nodrošina, ka tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu apmācību un mūžizglītību visiem un visās jomās un nozarēs, kā noteikts Eiropas sociālo tiesību pilāra pašā pirmajā principā, kļūst par realitāti visā Eiropas Savienībā;

2. atzinīgi vērtē paziņojumā izklāstītās 12 pamatdarbības, kā arī kvantitatīvos mērķus, kas jāsasniedz līdz 2025. gadam; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt plašu pieklūstamību neaizsargāto grupu prasmju veidošanai un pilnveidei, tostarp cilvēkiem ar invaliditāti, mazprasmīgiem pieaugušajiem, minoritātēm, tostarp romiem, kā arī migrantu izcelsmes personām; aicina Komisiju veikt pētījumu par to, kā šīs tiesības īstenot, un ieviest pārraudzības mehānismu, kas mudina dalībvalstis izveidot valsts rīcības programmas un regulāri iesniegt valsts ziņojumus par to, kā šīs tiesības tiek ievērotas;

3. uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt darba ņēmēju apmācības un pārkvalificēšanās pieejamību nozarēs un sektoros, kuros jāveic būtiskas izmaiņas saistībā ar zaļo un digitālo pārkārtošanos; uzsver, ka kvalifikācija un sertificētas kompetences sniedz darba ņēmējiem pievienoto vērtību, uzlabojot viņu pozīciju darba tirgū, un var tikt pārnestas, darba tirgum mainoties; aicina ar prasmēm saistīto sabiedrisko politiku vērst uz kvalifikācijas un kompetenču atzīšanu, sertifikāciju un apstiprināšanu;

4. uzsver, ka prasmes un mūžizglītība ir būtiski svarīgas ilgtspējīgai izaugsmei, produktivitātei, ieguldījumiem un inovācijām un tāpēc ir nozīmīgi faktori uzņēmumu, jo īpaši MVU, konkurētspējai; uzsver, ka cieša sadarbība un paraugpraksu apmaiņa starp visiem attiecīgajiem prasmju attīstīšanā iesaistītajiem dalībniekiem, tostarp sociālajiem partneriem un visiem valdības līmeņiem, ir būtiski svarīga, lai nodrošinātu, ka ikviens var iegūt darba tirgū un sabiedrībā kopumā nepieciešamās prasmes; šajā saistībā uzsver, ka ir jāapkopo jaunākie dati, informācija un prognozes par prasmju vajadzībām un pieprasījumu darba tirgū, tostarp vietējā līmenī; atbalsta Prasmju pilnveides pakta uzsākšanu nolūkā uzlabot uzņēmumu veiktās darbības Eiropas darbaspēka prasmju pilnveidei un pārkvalifikācijai; aicina ar vietējiem prasmju pilnveides paktiem labāk uzrunāt cilvēkus nozarēs, kuras visvairāk skārusi Covid-19 krīze, un palīdzēt viņiem pārkvalificēties, lai viņi paliktu aktīvi darba tirgū;

5. atgādina, ka profesionālās izglītības, izglītības un apmācības sistēmu modernizācija ir ļoti svarīga, lai sagatavotu jauniešus un pieaugušos attiecībā uz zaļo un digitālo pārkārtošanos un nodrošinātu, ka pamata vecuma un gados vecākie darba ņēmēji saglabā un attīsta prasmes, kas vajadzīgas, lai aizsargātu nodarbināmību un paldzinātu darba dzīvi; turklāt atgādina, ka šāda modernizācija ir svarīga, lai atveseļotos pēc Covid-19 pandēmijas; atzinīgi vērtē priekšlikumu Padomes ieteikumam par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai; uzsver, ka PIA programmām jābūt mērķorientētām, vērstām uz nākotni, pieklūstamām, caurlaidīgām, savstarpēji savienotām ES līmenī un vērstām uz izglītojamo, ļaujot izmantot elastīgus individuālus mācīšanās veidus un sniedzot PIA izglītojamajiem un pasniedzējiem prasmju kopumu, lai kļūtu par aktīviem un demokrātiskiem pilsoņiem un gūtu panākumus darba tirgū un sabiedrībā; atgādina, ka PIA programmu modernizācijai jābūt cieši saistītai ar to spēju raisīt interesi, lai vairāk jauniešu tās izvēlētos; uzsver paraugpraksu nozīmīgumu saistībā ar duālās izglītības sistēmām un PIA, kas varētu sekmēt strukturālas pārmaiņas darba tirgū un paaugstināt jauniešu nodarbinātības līmeni;

6. uzskata, ka mācekļībām šajā ziņā var būt svarīga nozīme, jo tās sagatavo jauniešus ļoti pieprasītām darbvietām un tādējādi var sekmēt viņu ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū; aicina Komisiju un dalībvalstis izmantot ES resursus PIA veicināšanai un mudināt darba devējus izveidot apmaksātas stažēšanās un mācekļības programmas arodskolu audzēkņiem un rīkot viņiem konkursus un nozares turnīrus; mudina uzņēmumus nodrošināt sava darbaspēka prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju un uzlabot mācekļību nodrošināšanu saskaņā ar stažēšanās kvalitātes sistēmu un Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai; šajā saistībā aicina Komisiju pārskatīt spēkā esošos Eiropas instrumentus, piemēram, stažēšanās kvalitātes sistēmu un Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai, un iekļaut priekšlikumiem paredzētus kvalitātes

⁽³⁰⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20191004-1#:~:text=Among%20teachers%20working%20in%20the,were%20aged%2050%20or%20older.&text=In%20all%20EU%20Member%20States,in%202017%20were%20predominantly%20female>

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

kritērijus, tostarp principu par stažieru un praktikantu taisnīgu atalgojumu, piekļuvi sociālajai aizsardzībai, ilgtspējīgu nodarbinātību un sociālajām tiesībām; uzsver, ka šie kritēriji nodrošinātu stažieru un mācekļu pāreju uz stabilu un kvalitatīvu nodarbinātību un palīdzētu radīt jauniešiem dzimumu aspektā līdzsvarotas iespējas visās nozarēs, kā arī iespējas, kas sniedz ilgtermiņa drošību, sociālo aizsardzību, vienlīdzīgus un pienācīgus darba nosacījumus un neveicina nestabilu nodarbinātību;

7. atgādina, ka profesionālās prasmes ir viens no Eiropas ekonomikas virzītājspēkiem, un aicina nodrošināt korelāciju starp konvencionālo izglītību un PIA, saskaņā ar kuru prasmju attīstība PIA — vai nu kā galvenais uzdevums, vai kā papildinoša daļa iespējām, kas pieejamas gan studentiem, gan pieaugušajiem, — var palielināt pieejamās iespējas darba meklētājiem, veicinātu darba mobilitāti un uzlabotu darba tirgus noturību krīzes situācijās;

8. iesaka Komisijai sniegt dalībvalstīm ieteikumus, kas saista PIA ar Prasmju programmu, ņemot vērā valstu kompetences un subsidiaritātes principu, ar mērķi uzlabot agrīno PIA karjeras attīstības atbalstu un pēc iespējas vairot Eiropas jauniešu iespējas prasmju attīstībai; šajā saistībā atzinīgi vērtē *Cedefop* un *Eurofound* sniegto ieguldījumu par šo tematu;

9. uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi sniegt aktīvu atbalstu pasniedzējiem un apmācītājiem, pieņemot efektīvu politikas pasākumu kopumu, lai nodrošinātu, ka viņi ir labi sagatavoti un ar pilnveidotām prasmēm skolu un izglītības iestāžu digitālajai un zaļajai pārveidei; uzskata, ka izglītības arodbiedrībām jābūt iesaistītām to nepieciešamo prasmju un kompetenču noteikšanā, kas pasniedzējiem un apmācītājiem jāiegūst sākotnējā un pastāvīgā profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanā saistībā ar zaļo un digitālo pārkārtošanos; uzskata, ka ieguldījumi publiskajā izglītībā ir ievērojami jāpalielina un ka sociālajam dialogam ar arodbiedrībām jābūt nozīmīgam pilāram, lai garantētu atbilstošas algas, pensijas un godīgus darba nosacījumus profesionāļiem izglītības un mācību nozarēs;

10. uzsver, ka ar sociālo partneru iesaistīšanu ir jāuzlabo prasmju paredzēšanas sistēma, lai labāk apzinātu jaunās izmaiņas vajadzīgajās prasmēs, vajadzības gadījumā nodrošinātu vispārējas un ar nozari vai profesiju saistītas prasmes un pēc iespējas mazinātu prasmju trūkumu un prasmju nelīdzsvarotību; šajā sakarībā atzinīgi vērtē Komisijas ierosinātos pasākumus, lai uzlabotu prasmju apzināšanu; uzsver, ka maksīgā intelekta un lielo datu analīzes izmantošana prasmju apzināšanā, nosakot jaunus darba profilus, ir regulāri un sistemātiski jāpārbauda, lai novērstu sistemātiskas kļūdas un tiešu vai netiešu diskrimināciju, un ka ir jānodrošina korektīvie pasākumi; uzsver, ka karjeras attīstības atbalsta stiprināšana no agrīna vecuma un vienlīdzīga piekļuve informācijai un studentu un pieaugušo, kas mācās, atbalstam var viņiem palīdzēt izvēlēties piemērotus izglītības un profesionālos ceļus, kas sniedz viņu interesēm, talantam un kompetencēm atbilstošas nodarbinātības iespējas, samazinot prasmju neatbilstību; uzsver, ka ir svarīga sadarbība starp nodarbinātības dienestiem un sociālajiem dienestiem, lai konstatētu un atbalstītu cilvēkus, kuri ir nesen zaudējuši darbu vai ir pakļauti darba zaudēšanas riskam; uzsver mūžilga karjeras atbalsta nozīmīgumu Prasmju programmā Eiropai un vajadzību uzlabot piekļuvi kvalitatīvam karjeras atbalstam;

11. atzinīgi vērtē ieteikumu dalībvalstīm stiprināt agrīnā brīdinājuma sistēmas, lai konstatētu jauniešus, kuri ir pakļauti riskam nonākt *NEET* situācijā (nemācās, nestrādā un neapgūst arodu); pauž pārliecību, ka pienācīgi veiktas novēšanas darbības, piemēram, prasmju novērtējumi un karjeras konsultēšana, vēršot uzmanību uz to, lai palīdzētu izglītību priekšlaicīgi pametušajiem iegūt nodarbinātību vai izglītību, pirms viņi kļūst par bezdarbniekiem, un iekļaujošas un nediskriminējošas vispārējās izglītības nodrošināšana ilgtermiņā varētu samazināt jauniešu *NEET* situācijā skaitu;

12. uzsver, ka ir jāpalielina sociālo partneru loma, nodrošinot, ka prasmju politika veicina koplīgumu slēgšanu par prasmju noteikšanu un regulējumu un pastāvīgu izglītošanos, apspriežoties ar sociālajiem partneriem par nepieciešamajām kompetencēm un atjauninot izglītības un mācību sistēmu programmas, kā arī sadarbojoties ar darba ņēmēju pārstāvjiem, lai kopīgi izstrādātu apmācības darbavietā, tās pielāgojot darbaspēka vajadzībām;

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

13. aicina Komisiju sociālo rezultātu pārskatā iekļaut prasmju nepietiekamības rādītāju saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra mērķiem un īstenošanu, kas varētu palīdzēt valstu politikas veidotājiem noteikt, kurās jomās ir jāiegulda lielāks darbs un vajadzīga labāka koordinācija ES līmenī, izsekot prasmju nepietiekamības izmaiņām un progresam un stimulēt augšupēju konvergenci starp dalībvalstīm;

14. uzskata, ka ir jāuzlabo citā dalībvalstī iegūto mācīšanās rezultātu, diplomu, apmācību, profesionālo kvalifikāciju un prasmju savstarpēja atzīšana un ka tā palīdzēs pārvarēt prasmju trūkumu un neatbilstību; uzskata, ka tas arī ļaus pieaugušajiem iegūt pilnīgu kvalifikāciju, sekmēs mobilitāti, padarīs ES darba tirgu integrētāku un noturīgāku, kā arī stiprinās Eiropas konkurētspēju; uzsver, ka ir svarīgi mazināt prasmju trūkumu un neatbilstību, atvieglot izglītojamo mobilitāti un kvalifikāciju pārrobežu atzīšanu, labāk izmantojot tādas rīkus kā Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra, *Europass-CV*, Eiropas kredītpunktu sistēma (*ECVET*), ES prasmju panorāma, *ESCO* un *EURES*; atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam;

15. uzsver, ka daudzi iedzīvotāji iegūst vērtīgas prasmes un pieredzi ārpus formālās izglītības vai mācību sistēmas, piemēram, kā neformāls aprūpētājs, sniedzot aprūpi cilvēkiem ar invaliditāti vai gados vecākiem cilvēkiem; uzskata, ka šādas neformālas prasmes būtu jāatzīst, jo tās var palīdzēt neformāliem aprūpētājiem uzlabot savas iespējas darba tirgū;

16. aicina pilnībā īstenot Profesionālo kvalifikāciju direktīvu, jo tajā ietvertais kopējais mācību satvars var palielināt to profesionāļu skaitu, kuri izmanto automatiskās atzīšanas sistēmu, un atbalsta tās sasaistīšanu ar digitālu viseiropas ES prasmju pasi, ko izstrādā Eiropas Komisija;

17. aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt centienus, lai piesaistītu ārvalstu studentus pēc tam, kad viņi absolvē ES augstskolas; uzsver, ka, piešķirot absolventiem piekļuvi mobilitātei ES iekšienē un derīgām darba meklētāju vīzām, varētu uzlabot ES vispārējo pievilcību;

18. aicina atbloķēt pašreizējo priekšlikumu par zilo karti, lai Eiropas uzņēmumiem sniegtu kompetences, kas tiem ir nepieciešamas, lai saglabātu vai iegūtu konkurētspēju;

19. norāda, ka Covid-19 pandēmija ir izcēlusi, ka ir svarīgas gan pamata, gan īpaši attīstītas digitālās prasmes un noturīgas izglītības sistēmas, kā arī to spēja pielāgoties starp klātienē, attālinātām, tiešsaistes un hibrīdmācību metodēm; arī norāda, ka Covid-19 pandēmija ir mainījusi prasmju pieprasījumu darba tirgū, līdz ar to palielinot digitālo prasmju trūkumu, un saasinājusi līdzšinējo nevienlīdzību un trūkumus izglītības jomā; uzsver, ka ikvienam iedzīvotājam ir vajadzīgas vismaz pamata digitālās prasmes un augstprasmīgiem speciālistiem ir jāsaņem apmācības un jāattīsta īpašas digitālās prasmes, kā arī inovatīva un uzņēmējdarbības domāšana;

20. pauž nožēlu par to, ka joprojām pastāv dzimumu atšķirības sieviešu piekļuvē prasmju veidošanai un dalībā darba tirgū⁽³¹⁾; uzsver, ka galvenās problēmas, ar ko saskaras sievietes, ietver šķēršļus izglītībai un mācībām *STEM* (zinātne, tehnoloģija, inženierzinātnes un matemātika) mācību priekšmetos, sociālos un kultūras, kā arī ekonomiskos ierobežojumus, jo īpaši lauku un neformālā ekonomikā, kā arī nespēju veicināt sieviešu līdztiesīgas iespējas izvēlēties profesijas, kurās bieži dominē vīrieši; aicina Komisiju atbalstīt mentorēšanas tīklus, ļaujot vairāk sieviešu lomas modeļiem mudināt sievietes veikt alternatīvas izvēles klasiskajām dzimumu stereotipos balstītajām profesijām⁽³²⁾; aicina nepieļaut stereotipus un dzimtisko stereotipizēšanu apmācībās, jo tā ir saistīta ar nodarbināmību un rada apburto loku, tādējādi turpinot izteikto darba segregāciju; uzsver, ka 90 % darbvietu ir vajadzīgas pamata digitālās prasmes un ka sievietes veido vien 17 % no informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) kursu dalībniekiem un saistītajās karjerās strādājošajiem Eiropas Savienībā⁽³³⁾ un tikai 36 % no *STEM* absolventiem⁽³⁴⁾, kaut gan digitālajā pratībā meitenēm ir labāki rezultāti nekā zēniem⁽³⁵⁾;

⁽³¹⁾ SDO politikas informācija, 2020. gada augusts, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_emp/—ifp_skills/documents/publication/wcms_244380.pdf

⁽³²⁾ "IKT darbam: digitālās prasmes darbvietā", Eiropas Komisija, 2017.

⁽³³⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20180425-1>

⁽³⁴⁾ <https://op.europa.eu/lv/publication-detail/-/publication/9540ffa1-4478-11e9-a8ed-01aa75ed71a1/language-lv>

⁽³⁵⁾ Starptautiskais 2018. gada pētījums par datorprasmi un informācijas lietotprasmi (*ICILS*).

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

21. uzsver izglītības un prasmju attīstības nozīmīgumu ar dzimumu saistītu aizspriedumu mazināšanā un dzimumu līdztiesības veicināšanā un aicina gan valstu, gan Eiropas līmenī pastiprināt centienus pārvarēt dzimumu līdzsvara trūkumu un nodrošināt, ka sievietes var piekļūt kvalitatīvai mūžizglītībai un apmācībām, tostarp pēc pārtraukumiem ar aprūpi saistītu iemeslu dēļ; uzsver, ka privātajā un publiskajā sektorā, jo īpaši uz nākotni vērstās nozarēs, piemēram, STEM un digitālajā nozarē, kurā sievietes ir nepietiekami pārstāvētas, ir vajadzīgi dzimumsensitīvi darbinieku pieņemšanas un atlases procesi; šajā sakarībā uzsver, ka diskriminācija dzimuma dēļ kaitē ne tikai diskriminētajām personām, bet arī sabiedrībai kopumā; atgādina, ka ir jāveic pasākumi, lai krīzes ietekme nepastiprinātu dzimumu nelīdztiesību, mazinot neproporcionālo un ilgstošo ietekmi uz sieviešu tiesībām, ienākumiem un sociālo aizsardzību un novēršot turpmāku nevienlīdzību un diskrimināciju darba pasaulē, īpaši pievēršot uzmanību izteikti dzimiskotajam darba tirgum, digitālās un zaļās pārkārtošanās procesam un neapmaksāta mājāsaimniecības un aprūpes darba nevienlīdzīgam sadalījumam;

22. uzsver, ka svarīgas ir vienlīdzīgas iespējas visiem, un aicina Komisiju un dalībvalstis noteikt prioritāti digitālo prasmju nepietiekamības pārvarēšanai, nodrošinot, ka neaizsargātajiem reģioniem un trūcīgajiem iedzīvotājiem, kā arī tiem, kuri ir pakļauti sociālās atstumtības riskam, tostarp cilvēkiem ar invaliditāti vai ar etnisko minoritāšu izcelsmi, ir piekļuve digitālajai izglītībai un apmācībām, minimālajai nepieciešamajai aparatūrai, plašai piekļuvei internetam, kā arī digitālajam atbalstam un citiem tehnoloģiskiem mācību rīkiem; uzsver, ka šīm kategorijām ir jāsaņem atbalsts digitālo prasmju uzlabošanai, kas viņiem ir vajadzīgas, lai gūtu panākumus un novērstu nevienlīdzības padziļināšanos, nodrošinot, ka neviens netiek atstāts novārtā;

23. ar lielu interesi norāda uz iespējām un problēmām, ko rada digitālo risinājumu, piemēram, tāldarba, izplatīšanās, kura nolūkā ir būtiski svarīgi veidot digitālās prasmes; atgādina, ka ir svarīgs Eiropas tiesiskais regulējums, kura mērķis ir visā ES regulēt tāldarba nosacījumus un tiesības atslēgties, kā arī nodrošināt pienācīgus darba un nodarbinātības nosacījumus digitālajā ekonomikā, ko veido jaunu prasmju ieguve;

24. uzsver daudzās iespējas, ko digitālais darbs sniedz darba ņēmēju darba apstākļu uzlabošanā, tostarp darba ņēmējiem, kuri ir tuvu pensijas vecumam, un jauniešu ar invaliditāti plašākā iekļaušanā; pauž nožēlu par to, ka cilvēki ar invaliditāti darba tirgū joprojām ir nelabvēlīgākā situācijā un ka pārāk bieži tiek izslēgti no darba tirgus, jo viņiem nav bijusi piekļuve izglītībai un apmācībām; aicina Komisiju savos ieteikumos dalībvalstīm īpaši vērst uzmanību uz to, kā uzlabot cilvēku ar invaliditāti piekļuves digitālo prasmju apguvei vai pārkvalifikācijai, to koordinējot ar jaunajām vajadzībām topošajā globālajā digitālajā ekonomikā;

25. norāda, ka saistībā ar tāldarba palielināšanos Komisijai un dalībvalstīm savās stratēģijās ir jāpiešķir centrāla nozīme prasmēm, kas veicina šo jauno darba veidu; uzsver, ka tālmācība un attālinātās skolas rada problēmas gan pedagogiem, gan izglītības ieguvējiem un ka prasmes, kas vajadzīgas, lai veiktu apmācītāju un pedagogu tālmācību un apmācību, pašlaik ir Eiropas īstermiņa prioritāte;

26. aicina Komisiju atbalstīt apmācību piedāvājumu darba ņēmējiem, kuri saņem saīsināta darba laika vai daļēja bezdarba pabalstus, tostarp izmantojot SURE shēmu; aicina dalībvalstis piedāvāt piemērotus mācību pasākumus attiecīgajiem darba ņēmējiem;

27. aicina darba devējus pielāgot darbavietas prakses, kurās tiek izmantotas darbaspēka prasmes un kas atbalsta prasmju attīstību, vērstot galveno uzmanību uz nākamās vadītāju paaudzes izglītību jautājumos, kas saistīti ar organizatorisko prakšu ieviešanu, efektīvi izmantojot prasmes un to attīstību, kā arī atbalstīt valstu valdības un sociālos partnerus tīklu un atbalsta struktūru izveidē, lai konsultētu organizācijas par to situācijai vispiemērotāko darbavietas prakšu apvienojumu;

28. aicina atvieglot neformālās un ikdienējās mācīšanās jomā, tostarp digitālos nodarbinātības veidos, piemēram, platformu darbā, gūto sasniegumu atzīšanu, apstiprināšanu un pārnesamību;

29. aicina nekavējoties ieviest spēcīgus Eiropas, valstu, reģionālos un vietējos pasākumus, novērtēšanas mehānismus un resursus, lai digitālās prasmes izvīzītu izglītības un apmācības politikas centrā, vienlaikus saglabājot augstu lasīšanas un matemātikas prasmju līmeni starp izglītojamajiem, padarot digitālās prasmes, IT rīkus un interneta piekļuves pieejamus visiem, uzlabojot pasniedzēju un apmācītāju digitālās prasmes un aprīkojot skolas, mācību iestādes, PIA nodrošinātājus, pieaugušo izglītības un augstskolu jomā aktīvās organizācijas ar publiskām un neatkarīgām tiešsaistes mācību platformām,

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

kā arī ar citām tehnoloģijām un digitālo infrastruktūru, kas nepieciešama mācībām tiešsaistē, attālināti un jauktā formā; šajā saistībā uzsvēr patiesas mūžizglītības pieejas nozīmīgumu; atbalsta Komisijas plānotās darbības, kas noteiktas Prasmju programmā un Digitālās izglītības plānā 2021.–2027. gadam, un aicina šajā jomā pastiprināt sadarbību starp Komisiju un dalībvalstīm; uzsvēr, ka ir svarīgi stimulēt digitāla mācību saturu un pamata programmu moduļu izstrādei atbilstoši darba tirgus vajadzībām, galveno uzmanību vēršot uz digitālajām un zaļajām prasmēm, tostarp tiešsaistes mācību platformās;

30. pauž nožēlu par to, ka Eiropā joprojām ir bērni, kuriem nav nekādas piekļuves izglītībai, kā arī skolēni un studenti, kuriem nav nekādas vai pienācīgas piekļuves digitālajai izglītībai digitālā aprīkojuma, programmatūras vai interneta pieslēguma trūkuma vai to nepietiekamības dēļ; atkārtoti pauž vajadzību uzlabot savienojamību visos līmeņos, jo īpaši lauku un attālinātos apvidos, kuros tās bieži trūkst, un palielināt piekļuvi digitālajam aprīkojumam; norāda uz jaunākajām inovācijām ar izglītību saistītos datoros, planšetēs un programmatūrā Eiropā;

31. uzsvēr, ka Covid-19 krīzes sekas sniedz unikālu iespēju paātrināt digitālo un tehnoloģisko mūžizglītības revolūciju, kas var pārvarēt fiziskos šķēršļus gadījumos, kad tas ir iespējams, un ievērojami palielināt tās vērienu un ietekmi; mudina dalībvalstis un izglītības pakalpojumu sniedzējus palielināt no atrašanās vietas neatkarīgas mācību iespējas, ļaujot izglītojamajiem attālos un lauku apvidos vai ārvalstīs piekļūt kursiem visā ES bez ierobežojumiem attiecībā uz atrašanās vietu;

32. uzsvēr, ka Eiropas un valstu pasākumi, tostarp izglītības programmas un mērķorientēti ieguldījumi, būtu jāizstrādā un jāīsteno ar galveno mērķi nodrošināt iedzīvotāju gatavību un sagatavotību nākotnes darbvietām, kurās vajadzīgas digitālās prasmes, lai pilnībā izmantotu digitālās pārkārtošanās potenciālu ES darba tirgū un ļautu uzņēmumiem pilnībā izmantot jaunās darba metodes, piemēram, tēlārbu;

33. norāda uz vajadzību vēl vairāk precizēt iniciatīvu "Eiropas universitātes" un tās mērķi noteikt standartus augstākajai izglītībai Eiropas Savienībā; atkārtoti pauž, ka veiksmīgu sadarbību starp universitātēm vienmēr ir noteikusi augšupēja pieeja, akadēmiskā neatkarība un izcilība un ka Boloņas process ir nozīmīgs instruments universitāšu sadarbībai Eiropas Savienībā un ārpus tās;

34. atzīmē, ka zaļā pārkārtošanās ir svarīgs darbaspēka pieprasījuma virzītājspēks visās nozarēs un var radīt miljoniem darbvietu; atgādina, ka veiksmīgai pārejai uz zaļo ekonomiku ir jāiet roku rokā ar prasmju pilnveides, pārkvalificēšanās un prasmju attīstīšanas pasākumiem, lai veidotu prasmes, zināšanas un kompetenci, kas nepieciešamas zaļajai ekonomikai; šajā sakarībā atzinīgi vērtē Komisijas darbības, kuru mērķis ir atbalstīt pārejai uz zaļo ekonomiku nepieciešamo prasmju apguvi; prasa strauji rīkoties, lai izvairītos no prasmju trūkuma šajā jomā un ļautu ES saglabāt zaļās ekonomikas līderpozīcijas pasaulē; mudina dalībvalstis un reģionālās un vietējās varas iestādes apmācībā un izglītības sistēmās integrēt ilgtspējīgu attīstību, videi nekaitīgas kompetences un prasmes;

35. uzsvēr, ka izglītojamo un pasniedzēju mobilitāte ir viens no galvenajiem instrumentiem ideju un paraugpraksžu apmaiņai un prasmju apguves kvalitātes palielināšanai visā ES; uzsvēr, ka šādai mobilitātei ir jābūt piekļūstamai un iekļaujošai; norāda, ka, lai gan fiziskai mobilitātei vienmēr būtu jābūt galvenajai, virtuālas mācības kļūs arvien svarīgākas, lai to papildinātu un ārkārtējos gadījumos aizstātu, kā apliecina Covid-19 pasākumi;

36. norāda, ka radošas un mākslinieciskas prasmes ir būtiski svarīgas ekonomikai, un aicina Prasmju programmā ieviest horizontālāku pieeju, lai tās iekļautu visās mācību programmās;

37. uzsvēr, ka Prasmju programmas īstenošanai ir vajadzīgs pienācīgs finansējums gan Eiropas, gan valstu un vietējā līmenī; sagaida, ka daudzgadu finanšu shēma 2021.–2027. gadam un *Next Generation EU* nodrošinās ievērojami lielākus resursus prasmju attīstīšanai; atgādina, ka galvenā atbildība par kvalifikācijas celšanu un pārkvalifikāciju ir dalībvalstīm un uzņēmumiem, un tādēļ aicina dalībvalstis vairāk ieguldīt prasmju attīstīšanas un izglītības budžetā, jo svarīgi ieguldījumi cilvēkkapitālā ir būtiski, lai nodrošinātu ilgtspējīgu konkurētspēju, sociālo taisnīgumu un noturību;

38. uzsvēr programmu un instrumentu, piemēram, tādu kā *Erasmus+*, "Apvārsnis Eiropa", Eiropas Solidaritātes korpuss, "Radošā Eiropa", programma "Digitālā Eiropa" un Garantija jauniešiem un Garantija bērniem, nozīmīgumu atbalsta sniegšanā jauniešiem un pieaugušajiem jaunu kompetenču un kvalitatīvu prasmju ieguvē, kas vajadzīgas digitālajā un zaļajā ekonomikā un darba pasaulē, un mobilitātes iespēju sniegšanā; aicina Komisiju un dalībvalstis pastāvīgi izskatīt šo programmu potenciālu, lai veicinātu pastāvīgu prasmju apguves korelāciju ar darba tirgus vajadzībām;

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

39. uzsver iespējas, ko varētu sniegt programma *Erasmus+*, jo īpaši pieaugušo izglītības jomā, un vajadzību palielināt tās budžetu 2021.–2027. gadam;

40. aicina dalībvalstis savos atveseļošanas un noturības plānos kā prioritāti noteikt pārkvalifikāciju un prasmju pilnveidi; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka Taisnīgas pārkārtošanās fondam un ESF+ ir pietiekams finansējums un tie atbalsta integrētus plānus vietējā līmenī, lai palīdzētu prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā, jo īpaši visneaizsargātākajām grupām, tostarp jauniešiem, kuri ir pakļauti bezdarba riskam, nodrošinot, ka ikviens cilvēks neaizsargātos sektoros var pārkvalificēties un attīstīt jaunas prasmes, lai saglabātu aktivitāti darba tirgū un gūtu labumu un zaļās un digitālās pārkārtošanās; norāda uz individuālu mācību kontu potenciālu — finansēšanas mehānismu, kas ir būtiski svarīgs Prasmju programmas īstenošanai kā solis ceļā uz universālām mūžizglītības tiesībām;

41. uzsver, ka profesionālais un karjeras attīstības atbalsts ir būtiski svarīgs, lai atbalstītu motivētas un gudras karjeras izvēles un novērstu izglītības un apmācību agrīnu pārtraukšanu, un ka atbalsts studiju un mācību laikā ir arī svarīgs veismīgām mācībām un prasmju attīstībai; mudina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt šāda atbalsta pieejamību jauniešiem, tajā ietverot uzņēmējdarbības prasmju attīstību;

42. uzsver ieguldījumu formālās un neformālās mācībās un mūžizglītībā nozīmīgumu, lai nodrošinātu taisnīgu mācību un darbaspēka pāreju un apmācību un mācīšanās veicināšanu darba laikā;

43. norāda, ka galvenais avots ES izglītības finansējumam ir Eiropas Sociālais fonds Plus, un uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai šie līdzekļi arī turpmāk būtu pieejami šim mērķim, jo īpaši krīzes laikā;

44. aicina izveidot apmaksāta mācību atvaļinājuma politiku saskaņā ar SDO Konvenciju par apmaksātu mācību atvaļinājumu, kas ļauj darba ņēmējiem darba laikā bez nekādām personīgām izmaksām piedalīties mācību programmās, lai veicinātu mūžizglītību;

45. uzsver, ka izglītības, izpratnes veicināšanas, karjeras atbalsta un motivācijas stratēģijām, kā arī mūžizglītības sistēmām jābūt augsti kvalitatīvām un iekļaujošām, elastīgām un pieejamām visiem, lai veicinātu darba tirgus konkurētspēju, sociālo iekļaušanu un vienlīdzīgas iespējas; aicina Komisiju un jo īpaši dalībvalstis nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai un veicināt piekļuvi augsti kvalitatīvām programmām pieaugušo, kas mācās, prasmju veidošanai, tostarp mazkvalificētiem un mazprasmīgiem pieaugušajiem, kā arī nelabvēlīgā situācijā esošām grupām un neaizsargātiem iedzīvotājiem, piemēram, cilvēkiem ar invaliditāti, gados vecākiem cilvēkiem, bezpajumtniekiem, jauniešiem *NEET* situācijā un cilvēkiem ar migrantu izcelsmi; uzsver vajadzību vairojot informētību par to, cik svarīgi individuālās, ekonomikas un sabiedrības interesēs ir veidot prasmes visa mūža garumā; mudina iesaistīt izglītības jomā ieinteresētās personas, tostarp sociālos dienestus, pilsonisko sabiedrību un neformālās izglītības pakalpojumu sniedzējus, lai konstatētu un uzrunātu tos, kuri atrodas vistālāk no darba tirgus; uzsver, ka ir vajadzīgi inovatīvi vietēji risinājumi, lai pārdomātu, kā risināt prasmju nepietiekamību un neatbilstību;

46. uzsver, ka izglītībā iesaistīto potenciālu var palielināt ar praksi, un šajā saistībā uzsver, ka ir svarīgi palielināt darba devēju ietekmi uz profesionālās izglītības sistēmas modeli; uzsver, ka darba devējiem būtu jāuzņemas nozīmīga loma, lai nodrošinātu iespējas pasniedzējiem un apmācītājiem un stažēšanos uzņēmumos, tādējādi sekmējot pasniedzēju un apmācītāju profesionālo kompetenču palielināšanu; aicina visos līmeņos nodrošināt ciešāku sadarbību starp uzņēmumiem un izglītību, PIA izglītojamajiem un studentiem piedāvājot stažēšanās un mācekļības programmas uzņēmumos;

47. uzsver, ka ir svarīgi sasniegt cilvēkus lauku un attālos apvidos un padarīt prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas piekļūstamākas un paredzētas cilvēkiem, kuri strādā lauksaimniecībā, zivsaimniecībā, mezsaimniecībā un citās darbvietās attiecīgajos reģionos, kā arī sniegt viņiem zaļās, digitālās un visas nepieciešamās prasmes, lai labāk izmantotu pašreizējās un turpmākās iespējas, ko piedāvā zaļā un zilā ekonomika, un ļautu viņiem sniegt būtisku ieguldījumu vides aizsardzībā;

48. atgādina, ka ārpuskolas programmas un neformāla un ikdienēja mācīšanās, tostarp brīvprātīgo darbības, ir nozīmīgas pielāgojamu mācīšanās iespēju un jaunu prasmju un zināšanu sniegšanā lielākajai daļai cilvēku, kuri ir ārpus formālās izglītības ietekmes jomas;

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

49. uzsver vajadzību uzlabot spēju radīt interesi par skolotāju profesiju un piešķirt skolotājiem augstāku sociālo statusu kā stratēģisku rīcības virzienu atsevišķās ES dalībvalstīs; uzsver, ka labāko kandidātu piesaistīšana skolotāju profesijai, kā arī vecāko skolotāju kvalifikācijas uzlabošana un prasmju pilnveide Komisijai un dalībvalstīm būtu jāuztver kā prioritāra;

50. uzsver, ka galvenā kompetence par prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju ir dalībvalstīm; uzskata, ka nolūkā īstenot zaļo un digitālo pārkārtošanos, pastāv reāla iespēja un labums izstrādāt viseiropas augsto tehnoloģiju prasmju vienotu kontaktpunktu, kas koordinē labākās prakses, nozares vadītu augsto tehnoloģiju prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju un izmanto uz datiem balstītas pieejas, lai noteiktu prasmju vajadzības visā ES;

51. uzsver transversālu, starppersonu un starpkultūru prasmju nozīmīgumu papildus digitālajām un tehniskajām prasmēm, lai nodrošinātu pilnvērtīgu izglītību indivīdiem, risinātu esošās un turpmākās globālās problēmas un atbalstītu digitālo un zaļo pārkārtošanos, padarot to iekļaujošāku un taisnīgāku;

52. pieņem zināšanai Komisijas plānotos pasākumus, ar ko veicināt dzīvesprasmes, jo īpaši Eiropas izglītības programmas pieaugušajiem atjaunināšanu; mudina Komisiju šo fokusa jomu padziļināt, integrējot dzīvesprasmes visos izglītības un apmācības sektoros; uzsver, ka dzīvesprasmes ir arī jāuztver ne tikai saistībā ar darba tirgus vajadzībām; uzsver, ka visiem iedzīvotājiem būtu jābūt piekļuvei personīgās izaugsmes prasmēm, lai gūtu iespējas mūsdienu strauji mainīgajā sabiedrībā; atgādina, ka tas ir īpaši svarīgi, lai atbalstītu iedzīvotāju noturību krīzes laikos, kad uzmanība ir jāpievērš labjutībai; aicina Komisiju un dalībvalstis īpašu uzmanību pievērst tādu vispārīgo prasmju attīstīšanai kā analītiskās prasmes, emocionālā inteliģence, līderība, uzņēmējdarbības un finansiālās prasmes, pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana, darbs komandā, komunikācija, sadarbība, atbildība, pielāgošanās spēja, radošums, inovācija, kritiskā domāšana un valodu prasmes, kas būs jo svarīgākas aktīvam pilsoniskumam un darba pasaulē pēc Covid-19;

53. norāda, ka novecojošā sabiedrībā ļoti svarīgi ir nodrošināt mācības visa mūža garumā, stiprinot mūžizglītības kultūru no jaunības līdz vecumdienām; atgādina, ka Eiropas Savienībā joprojām ir svarīgi cīnīties pret gados vecāko cilvēku bezdarbu; aicina Komisiju un dalībvalstis lielāku uzmanību pievērst gados vecākiem darba ņēmējiem un nodrošināt, ka viņi var piedalīties īpaši pielāgotās prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas programmās, kas viņiem ļautu pielāgoties mainīgajam prasmju pieprasījumam un tādējādi ilgāk saglabāt aktivitāti darba tirgū, baudīt labu dzīves kvalitāti un pietiekamu neatkarības līmeni; uzsver, ka īpaša uzmanība būtu jāpievērš digitālo prasmju un tehnoloģiju uzlabošanai, kas var sniegt jaunas metodes un iespējas arī pieaugušo un gados vecāko cilvēku izglītībai, un interneta piekļuves garantēšanai un digitālās infrastruktūras uzlabošanai, jo īpaši lauku un attālos apvidos; šajā saistībā norāda uz kopienas centru, bibliotēku un īpaši pielāgotu attālinātās mācīšanās risinājumu lomu, lai padarītu mūžizglītību piekļūstamāku gados vecākiem cilvēkiem; uzsver, ka vecākās paaudzes ir arī vērtīgs resurss savas pieredzes dēļ un būtu jāmudina ar to dalīties, lai uzlabotu prasmes jaunākajās darba ņēmēju paaudzēs;

54. uzsver, ka ir jāpalielina bērnu vecumā līdz trīs gadiem skaits pirmsskolas izglītībā un aprūpē un vairāk jāuzsver pētniecības prasmju un radošas pieejas pasaules izzināšanai attīstība no bērna pirmajiem dzīves gadiem; norāda, ka agrīna pirmsskolas izglītības sākšana būtiski ietekmē labāku rezultātu gūšanu vēlākos izglītības posmos un ka līdzsvara trūkums attiecībā uz dalību pirmsskolas izglītībā un aprūpē var veicināt atšķirības bērniem pieejamajās iespējās un izglītojošajās darbībās jau agrīnajos attīstības posmos;

55. uzsver, ka ir ātri jāīsteno Komisijas izsludinātie pasākumi, lai iegūtu darba tirgū vajadzīgās prasmes un veicinātu ātru atveseļošanos no Covid-19 krīzes; aicina Komisiju noteikt skaidru laika grafiku plānotajām darbībām;

56. uzsver, ka ir vajadzīgi risinājumi, kas ļautu uzņēmumiem un privātiem darba devējiem mudināt un atbalstīt apmācību kursus darbavietā un mācību atvaļinājumu, tostarp apsverot mācību kuponus vai darbā iegūto prasmju automātisku atzīšanu; atgādina par tādu iniciatīvu kā *EuroSkills* un *WorldSkills* stratēģisko nozīmīgumu, kas ir priekšzīmīgi paraugi partnerībām starp uzņēmumiem, valdību un reģionālajām un izglītības iestādēm; aicina atbalstīt *EuroSkills*

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

iniciatīvas turpmāko attīstību, finansējot kopīgus projektus, veicot pieredzes apmaiņu, izmantojot iestāžu, kuras sniedz apmācības *EuroSkills* vajadzībām, potenciālu, radot *EuroSkills* meistarklases, nozares pilsētiņas talantīgiem jauniešiem un mācību sistēmu apmācītājiem un nozares ekspertiem;

57. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.
